

VĂN HỌC HIỆN ĐẠI NGA DƯỚI GÓC NHÌN INTERNET

Lưu Thị Thu Thuỷ
Viện Thông tin khoa học xã hội

Trong phần tựa đề bài viết “Văn học Nga và độc giả nước Nga mới” của tác giả Lê Đỗ Huy đăng trên một trang web đã viết: “Các thống kê xã hội học về văn hoá đọc ở Nga gần đây dội vào tai như một tiếng kèn báo động. Năm 2006, 52% dân cư nước Nga không mua sách văn học, 37% không đọc sách, 34% trong nhà không có một cuốn sách nào”¹. Đó là thực trạng của một nước ngày còn mang tên Xô viết từng nổi tiếng là xứ sở đọc nhiều nhất của thế giới. Đây là một tình trạng khủng khiếp đối với nền văn học Nga hiện nay. Trong khi đó văn học Nga vốn là một nền văn học có bề dày lịch sử đồng thời là một nền văn học lớn trên thế giới. Thực sự đã có sự thay đổi lớn trong cách nhìn của người Nga đối với văn học. Người Nga thờ ơ với văn học Nga, quay lưng với văn học, quay lưng lại với niềm tự hào của người Nga trong quá khứ. Đứng trước một thực tế như vậy, bắt đầu từ ngày 26/11/2007 đã trở thành “Ngày hội đọc sách toàn Nga” với khẩu hiệu “Phục vụ người đọc là phục vụ nước Nga”². Hiện nay, trong thời kỳ bùng nổ Internet, thế giới đã có sự thay đổi lớn về văn hoá, đặc biệt là văn hoá đọc. Trong nền văn học thế giới đã xuất hiện cụm từ “văn học mạng”,

dòng văn học này đã phát triển với tốc độ chóng mặt cùng với tốc độ phát triển của Internet. Văn học đương đại của Nga cũng không thể nằm ngoài quy luật chung ấy.

1. Trong làn sóng thay đổi lớn của văn hoá hiện nay

Trong vài thập niên gần đây, hệ thống thông tin liên lạc trên toàn thế giới rất phát triển. Con người có thể trao đổi với nhau qua nhiều dạng thức của phương tiện thông tin đại chúng. Sự giao lưu giữa các cá nhân với nhau diễn ra bằng nhiều hình thức khác nhau, từ trực tiếp đến gián tiếp. Sự giao lưu giữa độc giả và tác giả không đơn thuần là cách thức truyền thông như qua sách, báo chí, truyền thông. Ngày nay đã có thêm một phương thức trao đổi mới đó chính là Internet. Hệ thống các trang web về văn hoá, văn học rất phát triển và tạo ra dạng thức mới cho sự giao lưu giữa hai giới. Tại Nga số lượng các trang web chuyên về văn học và văn hoá khá nhiều, trong đó phải kể đến một số địa chỉ sau:

http://members.xoom.com/aspushkin/TE_XT/b061.html, <http://solaris3.ids-mannheim.de/~cfri/archive/>,
<http://www.spaceports.com/~uragan/izbr.html>, <http://www.dvgu.ru/up/~pochen/win/charms.html>,

¹ Lê Đỗ Huy, *Văn học Nga và độc giả nước Nga mới* trên trang website http://english.toquoc.gov.vn/chuyenmuc/vanhocque nha/View.Asp?n_id=2696&n_muctin=24

² nt

<http://www.infoart.ru/mainmenu.htm>,
<http://www.litera.ru/>,
<http://www.stars.ru/stat/art:libr1.htm>, <http://www.guelman.ru/slava/index.html> <http://www.sf.amc.ru/cgi-bin/voting?name=worlds>,
<http://tema.ru/rrr/litcafe/index.html>,...

Các trang web này có sự thay đổi hàng ngày về nội dung và được cập nhập liên tục khoảng 10 lần/ngày. Theo số liệu tính toán cho biết, trung bình khoảng 10 giây lại có một độc giả ghé thăm một trong các địa chỉ đó. Trang website ở địa chỉ <http://members.xoom.com/aspushkin/TEXT/b061.htm> đứng hàng thứ 8 trong danh sách địa chỉ website có số lượng độc giả ghé thăm nhiều nhất.

Tại Nga dưới thời Liên bang Xô viết, những câu chuyện, giai thoại về lãnh thổ quốc gia, hay các bí mật của nhà nước là những thứ nằm trong danh mục thông tin bị hạn chế, không được công khai cho công chúng. Ngày nay đã có sự thay đổi hoàn toàn, những thông tin dạng đó được công khai hoá, tự do thông tin. Khắp mọi nơi trên đất nước Nga, độc giả đều có thể truy cập được những thông tin kiểu đó trên mạng. Đơn giản, người muốn tìm kiếm thông tin chỉ cần có một máy tính nối mạng là có thể tiếp cận mọi thông tin một cách dễ dàng.

Vương Đan Thi, một nhà lãnh đạo sinh viên trong sự kiện Thiên An Môn (vụ thảm sát ngày 4/6/1989), thông qua thư điện tử đã kể lại câu chuyện đó cho độc giả trên mạng Internet. Đây là một dạng thông tin nếu ở thời kỳ Xô viết độc giả bình thường hoàn

toàn không thể tiếp cận được. Hiện nay, tất cả các sự kiện đều được đăng tải rất nhanh thông qua mạng Internet. Đây là cách thức truyền tin nhanh chóng và đồng thời, nên đã tạo ra nhiều điều kỳ diệu cho cả người phát tin và người nhận tin. Hình thức thông tin trên thế giới ngày nay có rất nhiều sự thay đổi. Tại Nga, hệ thống Network rất phát triển. Nếu như ngược thời gian trở lại Nga thời kỳ thập niên 60 - 70 chúng ta sẽ thấy rõ sự phát triển vượt bậc này. Tại thập niên đó, Internet là sự khát khao và khát vọng xa vời của người Nga. Họ ngưỡng mộ tốc độ phát triển như vũ bão của Dell, một hãng máy tính của Mỹ. Những nguyện vọng mang tính chất cá nhân như tự do tiếp cận thông tin, tự do thông tin và tự do ngôn luận tương như là ước vọng viễn vông của nhiều người Nga nay đã thành sự thực.

Alvin Toffler đã đưa ra khái niệm “làn sóng thứ ba” và các học giả đã thảo luận sôi nổi xung quanh khái niệm này. Theo Alvin cuộc đời con người đều phải trải qua ba giai đoạn mang tính lịch sử. *Giai đoạn thứ nhất* là thời kỳ xã hội nông nghiệp tồn tại lao động sản xuất kiểu thủ công và đó là thời kỳ “cổ đại và trung đại”. *Giai đoạn thứ hai* là thời kỳ cải cách sản xuất và đây là thời đại của xã hội sản xuất. *Giai đoạn thứ ba* là giai đoạn bước tới khu vực sản xuất tiên tiến và ông cho rằng đó chính là thời kỳ xã hội hoá thông tin³. Ngày nay trong thời đại của phương tiện thông tin đại chúng, in ấn vẫn là

3

<http://www.kt.rim.or.jp/~igeta/russian/russianinternet.html>

một trong phương tiện duy trì và bảo tồn văn hoá của chúng ta. Sự văn minh của làn sóng thứ ba chính là việc thông tin đại chúng tồn tại trong sự tương hỗ lẫn nhau giữa thông tin đa số và thông tin thiểu số. Điều này trong một thời gian dài đã không được chú ý bởi người ta chỉ quan tâm đến đa số không quan tâm đến thiểu số.

Ngày nay hình thức giao tiếp trực tiếp được thay thế bằng hình thức giao tiếp điện tử hoá, làm cho thông tin đến được với con người nhanh hơn. Phần lớn những dự báo từ thập niên 1980 đều có thực trong xã hội hiện tại. Con người đã có sự chuẩn bị cho cuộc sống theo kiểu mới, mối quan hệ giữa con người và máy tính được kết nối qua mạng Internet. Thực sự có rất nhiều thay đổi trong cuộc sống của con người và của toàn xã hội khi Internet trở nên phổ biến.

Tại Nga, thời kỳ Xô viết chính là dạng thức cuối cùng của hình thái xã hội công nghiệp hoá đầu tiên trong cuộc cách mạng sản xuất. Sự thất bại, tan rã của Liên bang Xô viết năm 1991 chính là một sự dịch chuyển thay đổi tương đối lớn trong lịch sử nhân loại. Thất bại do cơ cấu xã hội công kênh và quá lớn, không phù hợp với xu thế thời đại. Xã hội công nghiệp hoá cao hay còn gọi là xã hội thông tin chính là hướng tới việc “thông tin hoá” như trong khái niệm “làn sóng thứ ba” của Alvin Toffler. So với Mỹ, sự chuyển hoá xã hội thông tin ở Nhật muộn hơn khoảng 10 năm, Nga so với Nhật là khoảng hơn 20 năm⁴. Trong quá trình “xã

hội hoá thông tin và thông tin hoá” như hiện nay, văn học đương đại Nga có sự phát triển như thế nào để phù hợp với xu thế thời đại. Theo Igeta, một chuyên gia về văn học Nga tại Nhật Bản, vấn đề đáng quan tâm nhất hiện nay của văn học đương đại Nga là:

- Mức độ lưu thông của giáo trình văn học;
- Mối quan hệ giữa tác giả và độc giả trong giai đoạn hiện nay;
- Cần thiết phải thay đổi nội dung giáo trình văn học truyền thống cho phù hợp với xu thế thời đại;
- Vấn đề về sức biểu hiện của văn học thông qua hệ thống truyền thông bậc cao.

2. Mức độ lưu thông của giáo trình văn học

2.1. Cung cấp giáo trình mang tính cổ điển

Từ cổ đại đến trung đại là thời kỳ của văn học truyền miệng, do vậy, phát hành sách, tạp chí là chủ lưu của xã hội sản xuất cận đại và nó tương ứng với giai đoạn thứ hai trong khái niệm “làn sóng thứ ba” của tác giả Alvin Toffler. Giai đoạn thứ ba là thời kỳ “xã hội hoá thông tin và thông tin hoá” tương ứng với hiện nay - thời kỳ của Internet. Trên mạng Internet của Nga tồn tại rất nhiều cái gọi là giáo trình văn học Nga. Văn học đã được điện tử hoá. Nếu làm phép so sánh, các trang web điện tử chuyên về văn học của Nga cũng phát triển không kém gì các trang web văn học của Nhật. Ví dụ, trên trang web văn học thuộc trường đại học Fukui Nhật

⁴ nt

Bản, độc giả có thể tìm thấy tất cả thông tin từ văn học cổ đại đến hiện đại Nhật Bản, từ tác phẩm thuộc dạng cổ xưa nhất của Nhật như Kojiki (cổ thư kí), Manjyushu (Vạn diệp tập), tác phẩm của Natsume Soseki đến Yoshimoto Banana... Trên các trang web của Nga, người đọc cũng tìm thấy từ những tác phẩm kinh điển của văn học Nga của Puskin, Karamzin, Alexandra M, Zagoskin, Berserk, Levtonstoi đến tác phẩm của các nhà văn mới nổi hiện nay như: “Duhless” (tạm dịch là “Vô hồn”) của Sergei Minaev; “Sashka” của Zakhar Prilepin, người đã nhận giải thưởng văn học Nga “Yasnaya Polyana”⁵ - giải thưởng hạng mục 1 dành cho các cây viết trẻ năm 2007; tiểu thuyết tự thuật “Năm thần kỳ và đau buồn” của Leonid Borodin, người đã nhận giải thưởng “Yasnaya Polyana” thuộc hạng mục “Tác phẩm kinh điển đương đại”... Vậy tình hình các trang web chuyên văn học của Nga biến hoá như thế nào trong giai đoạn thứ ba, giai đoạn sản xuất tiên tiến, thời kỳ xã hội hoá thông tin và thông tin hoá? Dòng văn học đương đại Nga sẽ thay đổi như thế nào cho phù hợp với xu thế thời đại? Trước hết, văn học đương đại vẫn kế thừa và tiếp tục phát triển việc xuất bản sách theo phương thức truyền thống, đồng thời nhiều dạng thức mới cũng được ra đời để phù hợp với xu thế phát triển chung như sách điện tử và giáo trình văn học điện tử. Điều này đánh dấu bước phát triển theo kịp “xã hội hoá thông tin” của văn học đương đại Nga.

Đầu tiên thử điểm qua về hiện trạng của giáo trình văn học cổ điển, bắt đầu được tính từ Puskin. Trên trang web

<http://members.xoom.com/aspushkin/TEXT/b061.htm>, nhân kỉ niệm 200 năm ngày sinh của nhà thơ, đã cho tập hợp lại toàn bộ những bài báo, sách viết về ông từ năm 1899 và cho đăng tải toàn bộ trên website⁶. Độc giả có thể đọc được toàn bộ tiểu sử của Puskin khi kích chuột vào mục niên biểu thời gian. Khi kích chuột vào mục giáo trình có thể xem toàn bộ thông tin về tác giả được xuất bản trên tất cả sách, báo, tạp chí từ trước đến nay. Đồng thời, trang web cũng cung cấp cho độc giả 96 bức tranh chân dung tư liệu hiếm về gia tộc của Puskin. Ngoài Puskin, độc giả còn có thể tìm hiểu về các nhà văn, nhà thơ khác của Nga như: Bunin, Dostoevsky, Chernyshevsky, Nicolai Semennovich Leskov, Gogol, Goncharov, Lermontov, Mickiewicz, P Sem key, Tolstoy, Turgenev... trên trang web <http://solaris3.ids-mannheim.de/~cfrl/archive/>, <http://www.spaceports.com/~uragan/izbr.html>, <http://www.dvgu.ru/up/~pochen/win/charms.html>, <http://www.infoart.ru/mainmenu.htm> và <http://www.litera.ru/>. Quả thực, mạng Internet của Nga đã cung cấp miễn phí hoặc có phí cho độc giả rất nhiều tài liệu có giá trị trong lĩnh vực nghiên cứu văn học. Về Đôtstóiepxki, trang web của trường đại học Petrozavodsk đã cung cấp tiểu sử và toàn bộ hệ thống các tác phẩm của ông bằng nhiều

5

http://www.cinet.gov.vn/?ctl=usc_NewsViewsdetail&zoneid=20&rootId=0&newsid=28534

6

<http://www.kt.rim.or.jp/~igeta/russian/russianinterned.html>

ngôn ngữ khác nhau. Ngoài ra, độc giả cũng có thể tra cứu rất nhiều tài liệu liên quan đến văn học thế giới trên địa chỉ trang web này.

Google có thể xem là hệ thống mạng lớn nhất giúp ích cho người tìm kiếm thông tin. Độc giả Nga cũng biết đến và sử dụng hệ thống tra cứu miễn phí này từ rất sớm, khi Internet còn khá xa lạ với đại bộ phận người dân Nga. Năm 1996 một người Nga có tên là Alexei Komarov, khi mở trang web cá nhân, đã khóc và tuyên bố rằng: “Đây không phải là trang web thương mại, mà còn là nơi truyền tải đến thế giới thành quả gần đây nhất của văn học Nga”⁷.

Như vậy, có thể kết luận rằng, dòng chảy văn học đương đại Nga trên mạng Internet rất phổ biến và phát triển. Văn học đương đại Nga đã theo kịp xu thế chung của thế giới, hoà mình vào trong dòng chảy đó nhưng không bị trộn lẫn, vẫn có một nét đặc sắc riêng mang đậm phong cách Nga, phong cách của xứ sở bạch dương.

2.2. Thực trạng đọc văn học hiện đại

Phần lớn nội dung của các trang tạp chí trên mạng được phát hành hiện nay độc giả có thể được cung cấp miễn phí. Ví dụ, trên trang web <http://www.stars.ru/stat/art:libr1.htm> độc giả có thể tìm đọc các tác phẩm mới, các tạp chí văn nghệ của Nga như: Tháng Mười đỏ, Tổng quan văn học mới, Thế giới mới, các tạp chí văn học của nước ngoài, Các vấn đề văn học, Tạp chí Volga, Tạp chí Arrion.

7

<http://www.kt.rim.or.jp/~igeta/russian/russianintern et.html>

Theo đường link của trang web <http://www.guelman.ru/slava/index.html>, độc giả có thể nghe, đọc trực tuyến các bài bình luận văn học hiện đại. Chúng ta hãy thử lần theo lộ trình giáo trình văn học Nga hiện đại để có thể hiểu tại sao SF lại có thể trở thành niềm tự hào của văn học Nga. Trên trang web của *Golden site of the Russia*, độc giả có thể tìm hiểu toàn bộ các tác gia của thế kỷ 19. Tất cả các câu trích dẫn trên trang web đó đều có nguồn sách xuất bản của trường đại học Leningrad. Hầu như các độc giả của trang web đều là những người hâm mộ của tác giả hiện đại. Tại trang web này cũng đăng tải rất nhiều cuộc trò chuyện trực tuyến giữa tác giả và độc giả. Ngoài ra, thông tin về một số tác giả khác như Sergey Lukyanenko, Fermofu, Fly, P Krapivin, anh em nhà Akardy, Victor Olegovich Pelevin độc giả có thể tìm thấy trên địa chỉ trang web:

<http://www.sf.amc.ru/cgi-bin/voting?name=worlds>

3. Mối quan hệ giữa độc giả và tác giả trong giai đoạn hiện nay

3.1. Tác giả - cây cầu nối giữa độc giả với tác phẩm

Mối quan hệ giữa tác giả và độc giả được chia ra làm hai loại: quan hệ giữa tác giả với tác phẩm, tác phẩm với độc giả, do đó, tác phẩm chính là cây cầu kết nối giữa tác giả và độc giả. Tại Nga, sách được xuất bản trong xã hội cận đại có nội dung chủ yếu là hình dung tường tượng về lời nhắn gửi của tác giả đối với độc giả. Tác giả, người phát tin thông qua tác phẩm, nhắn gửi đến với

người nhận tin là độc giả những điều cần truyền đạt của mình. Do đó, trong hệ thống văn học cận đại Nga tồn tại những đặc trưng sau:

- Giáo trình văn học thời kỳ này được tuyệt đối và cố định với tư cách là giáo trình chuyên nghiệp, chính thống.

- Nội dung thông tin mà văn học truyền đạt trong thời kỳ này phần lớn hướng tới việc phân chia lao động giữa tác giả và độc giả. Nghề viết đã được coi là một nghề thực sự.

- Khoảng cách giữa người phát tin và người nhận tin được mở rộng (khoảng cách giữa tác giả và độc giả), nhưng không có sự truyền đạt theo hướng ngược lại. Có sự thất bại của giới truyền thông và một bóng đen len lỏi giữa các con chữ trong văn học thời kỳ này.

- Trong hiện trường Folklore không có lớp đệm nhận thức và các tác giả thời kỳ cận đại đều là những con người tự do sáng tác, không tuân theo một quy định nào.

- Mỗi quan hệ tay ba giữa tác giả - Nội tại bên trong cá nhân - Lập trường quan điểm đều chỉ được thể hiện trong bức màn bí mật. Nếu được lựa chọn, tuyệt đại đa số tác giả thời kỳ này đều mong muốn sáng tác trong cảm quan mang tính lãng mạn hoặc có tính lịch sử.

Trạng thái biểu hiện về đặc trưng khác biệt mang tính lịch sử là đặc trưng vốn có trong xã hội sản xuất. Hiện nay, quy luật đặc trưng này đang bị phá vỡ. Internet chính là vòng tròn trực tiếp kết nối giữa độc giả và tác giả. Ví dụ ở Nhật Bản, trên trang web cá

nhân, các tác giả nổi tiếng như Murakami Haruki, ý Yasutaka Tsutsui, ngoài việc đăng tải tác phẩm của mình có thể trao đổi trực tiếp với độc giả. Vậy độc giả Nga thì sao? Trên website

<http://tema.ru/rrr/litcafe/index.html> đã có các cuộc phỏng vấn với các tác giả như: Dimitri Prigov, Tolstaia, Vladimir Tsevetkav... Ngoài ra, về các tác giả này, độc giả còn có thể xem toàn bộ thông tin trên các tạp chí, báo mạng.

3.2. Phá bỏ khoảng cách đã được cố định giữa tác giả và độc giả

Tại Nga thế kỷ 19, thời đại của Nikolai Alekseevich Nekras, Puskin, Fyodor Dostoevsky, phần lớn độc giả cho rằng họ có nghề nghiệp khác ngoài nghề viết. Ngày nay, cách thức phân biệt nghề nghiệp như vậy trong trào lưu làn sóng thứ ba đã có sự thay đổi lớn. Tại Nga, thời kỳ Liên bang Xô viết, đội ngũ sáng tác là những người có đặc quyền trong việc sáng tác, hưởng rất nhiều "đặc quyền đặc lợi". Nhưng hiện nay, bên cạnh đội ngũ các nhà sáng tác chuyên nghiệp còn có nhiều nhà văn, nhà thơ trẻ. Ví dụ, Gorobanifusuka, sinh năm 1963, đã xuất bản tuyển tập "Private collection - Tôi muốn biết" năm 28 tuổi⁸.

So với trước đây, văn học Nga thực sự đã có sự chuyển biến mạnh mẽ về số lượng, nhưng còn về chất lượng? Văn học mạng ở Nga quả thực đã chiếm được sự ưa chuộng của bạn đọc. Trả lời cho câu hỏi "Tại sao lại

⁸ <http://www.kt.rim.or.jp/~igeta/russian/russianinternet.html>

là văn học mạng”, phần lớn độc giả cho rằng: Trước tiên là sở thích về công nghệ thông tin. So sánh với thời kỳ Xô viết, việc xuất bản sách có vẻ khó khăn hơn, nhưng hiện nay, Internet có thể chuyển thông tin tới độc giả rất nhanh và rẻ. Văn học trẻ là hướng tới Internet và do đó chắc chắn được yêu thích. Và tôi là người trẻ tuổi nên tôi rất thích văn học mạng⁹.

4. Vấn đề thay đổi nội dung giáo trình văn học cho phù hợp với xu thế thời đại

Trào lưu thông tin hoá và đa dạng các tác phẩm văn học có lẽ phần nào cũng được thay đổi. Ví dụ, trên trang web cá nhân của Jichinukin đã đăng tác phẩm “*Kì niệm Laurence Sterne*”. Đây là cuốn tiểu thuyết cận hiện đại, nội dung phong phú, được thể hiện bằng một ngôn ngữ hiện đại. Thực sự đã có sự điều chỉnh trong cách viết của các tác giả để phù hợp với xu thế thời đại. Sách lúc này được xuất bản trong một chu trình khép kín từ đầu đến cuối. Những quy tắc quy định về số lượng chữ, không được dụng chạm đến vấn đề mang tính chất tế nhị... đã được nói lòng và gần như để trống, không có bất kì một sự kiểm soát nào đối với tác giả nữa. Tác phẩm “*Chuyến tàu điện cuối cùng của 99 con người*” được Yumehito Inoue, một học giả Nhật Bản, nhận định là một tác phẩm theo sát ý thức con người, đưa ra định hướng mới trong làng cầm bút Nga. Đó là một cuốn tiểu thuyết viết về những chuyến tàu điện ngầm, một cuốn tiểu thuyết không có trang

đầu tiên và cũng không có trang cuối cùng. Nhân vật cũng vậy, không có nhân vật chính, không có nhân vật phụ. Vì vậy, trong tác phẩm này, các nhân vật trung gian có thể có quan điểm cá nhân. Độc giả có thể vừa đọc tác phẩm vừa tự do thay đổi quan điểm của nhân vật trong tiểu thuyết. Một kiểu viết mới lạ và độc đáo trong dòng văn học đương đại hiện nay ở Nga. Đây chính là một kiểu giáo trình bậc cao trong văn học Nga hiện đại. Các nhà văn hiện đại của Nga đang đấu tranh chống lại điều đó. Và cuộc chiến này thực sự sẽ đi đến đâu?

Văn học Nga có phù hợp với cuộc sống ngày hôm nay hay không? Làm thế nào để đưa độc giả đến với văn học khi mà hiện tượng xa rời con chữ đang diễn ra trong giới trẻ Nga? Vì vậy, ngày 8/4/1998, một người tên là Samizdat đã lập nên một website bằng tiếng Nga, trên đó là một thư viện ảo về văn học Nga đương đại, thu hút hơn 27.000 khách truy cập trong khoảng hơn một năm. Tại đó độc giả gần như tìm thấy tất cả thông tin cần thiết về nền văn học Nga hiện nay. Đây cũng là cách thức của độc giả trung thành với văn học Nga, mong muốn đem lại sự yêu thích văn học đương đại cho giới trẻ.

5. Sức thể hiện của văn học Nga đương đại thông qua hệ thống truyền thông bậc cao

Ngày nay hệ thống truyền thông bậc cao rất phát triển trên toàn thế giới. Truyền thông là một kiểu tương tác xã hội, trong đó có ít nhất hai tác nhân tương tác lẫn nhau, chia sẻ các quy tắc và tín hiệu chung. Đơn giản nhất là thông tin được truyền từ người gửi đến

⁹ http://src-h.slav.hokudai.ac.jp/coe21/publish/no9/iwamoto_02.pdf

người nhận. Phức tạp hơn là các thông tin trao đổi liên kết giữa người gửi và người nhận. Hệ thống truyền thông bậc cao ở đây chính là Internet và các phương tiện thông tin đại chúng như báo chí, truyền hình... Văn học đương đại Nga hiện nay hết sức phổ biến trên mạng Internet. Như đã nói, tại Nga, “văn học mạng” cũng đã xuất hiện và phát triển nhanh chóng. Hệ thống phương tiện thông tin đại chúng cũng có chương trình đặc biệt dành cho văn học, mặc dù so với trước đây, người Nga thờ ơ và không quan tâm nhiều đến văn học. Ngày nay “văn hoá đọc”, hiện tượng xa rời con chữ đang hiện hữu trong giới trẻ Nga, nhưng không vì thế văn học đương đại Nga “chết yếu”. Văn học Nga vẫn tồn tại và phát triển trong lòng xã hội hiện đại như một hiện tượng xã hội.

Có thể kết luận rằng, văn hoá và văn học mạng của Nga hiện nay đã có một bước phát triển vượt bậc, đa dạng trên nhiều mặt. Bài viết này chỉ giới thiệu một phần rất nhỏ trong sự phát triển đó của văn học mạng ở Nga hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Giải thưởng văn học Nga “Yasnaya Polyana” trên

http://www.cinet.gov.vn/?ctl=usc_NewsViewsdetail&zoneid=20&rootId=0&newsid=28534

2. Hà Văn Lưỡng, *Một vài biểu hiện của văn học Nga đương đại – Nhìn từ phương thức biểu hiện*, Tạp chí Sông Hương, số 225, tháng 11/2007.

3. Tsanatokisokolov, *Giao lưu văn học Nga-Việt* trên địa chỉ <http://www.laodong.com.vn/Home/Giao-luu-van-hoc-Nga-Viet/200711/63139.laodong>

4. *Văn hoá Nga sẽ lại phát triển*, Bài phỏng vấn nhà phê bình văn học, dịch giả Phạm Xuân Nguyên trên báo Văn nghệ Nghệ An, số 111/2007, Linh Lê ghi.

5. *Văn học Nga và độc giả nước Nga mới*, Lê Đỗ Huy. http://english.toquoc.gov.vn/chuyenmuc/van-hoc-quen-ha/View.asp?n_id=2696&n_muctin=24

6. <http://www.tabiken.com/history/doc/T/T279R100.HTM>

7. <http://www.kt.rim.or.jp/~igeta/russian/russianinternet.html>

8. <http://src-h.slav.hokudai.ac.jp/literature/mochizuki-no76.html>

9. <http://www.human.niigata-u.ac.jp/~masami/Poetry/Lianozovo01.htm>

10. <http://www.library.fks.ed.jp/ippan/home/honomori/pdf/ippan-34.pdf>

11. <http://src-h.slav.hokudai.ac.jp/literature/ogo-no76.html>

12. http://src-h.slav.hokudai.ac.jp/coe21/publish/no9/iwamoto_02.pdf